

30 miljoner barn dör i onödan

450 nyfödda barn dör varje timme. Trots det är problemet nästan osynligt. "Om inte världen handlar riskerar 30 miljoner barn under 5 år att dö i onödan fram till år 2015", skriver Ingvor Ingvor Agnarsson, sjuksköterska och vårdlärare från Uppsala. Det som krävs är enkla insatser för 7,5 miljarder dollar per år.

Så kan dödsfallen minska bland barn under 5 år

Nutrition: enbart amning i 6 månader, amning och tilläggskost från 6-9 månader, fortsatt amning till 2 år.

Vaccinationer.

Prevention: A-vitamin tillskott, rent dricksvatten, sanitära anordningar, impregnerat myggnät.

Nyföddhetsvård: utbildad hjälppersonal vid förlossning, amning inom 1 timme, hembesök inom 3 dagar efter förlossning, förebygga mor till barn smitta av hiv.

Fallbehandling: söka vård vid lunginflammation, antibiotika behandling vid lunginflammation, socker/saltlösning och lämplig kostbehandling vid diarré, antimalaria-behandling.

Nummer fyra av FNs åtta millenniemål handlar om att minska dödligheten med två tredjedelar för barn under 5 år mellan åren 1990-2015. För att nå detta mål är det hög tid att fokusera på och engagera sig för världens bortglömda barn.

I början av 1980-talet lanserade Unicefs generaldirektör James Grant "The Child Survival Revolution" (barnöverlevandsrevolutionen). Den hade stöd av såväl alla stora internationella organisationer som av nationella och regionala ledare. Denna revolution på 80-talet och början av 90-talet medförde ett världsomfattande engagemang bortom primärhälsovården, och mobiliserade föräldrar, lärare, byledare, artister och presidenter.

De praktiska åtgärderna var enkla och klara och spreds genom alla tillgängliga kanaler. Kampanjen ledde till att många länder förmådde att under en 15-årsperiod rädda miljoner barns liv. Dödligheten bland barn under 5 år minskade från 117 per 1 000

födda år 1980, till 93 per 1 000 födda år 1990. Polio, stelkramps- och mässlingsfallen minskade med mellan 40 och 50 procent. Med hjälp av socker- och saltlösning kunde varje år en miljon barn under 5 år räddas från att dö av diarrésjukdomar.

Förlorat intresse

Trots imponerande resultat har sedan mitten av 1990-talet intresset för dessa enkla åtgärder mattats av och nästan helt tappats bort. Bland annat beror det på bristande ledarskap, konkurrerande krav och ändrade finansiella resurser till barnhälsovård i länder i syd. Sponsorerna och organisationer prioriterar numera i stor utsträckning hiv och aids och det drabbar de små barnen. Möjligheterna att fortsätta genomföra de bevisade, enkla, effektiva, förebyggande och behandlande åtgärderna som har visat sig vara effektiva har därför minskat. Det har fått förödande konsekvenser. *Bara i Afrika söder om Sahara dör i dag dubbelt så många barn under 5 år jämfört med 1960.*

Miljoner barn dör

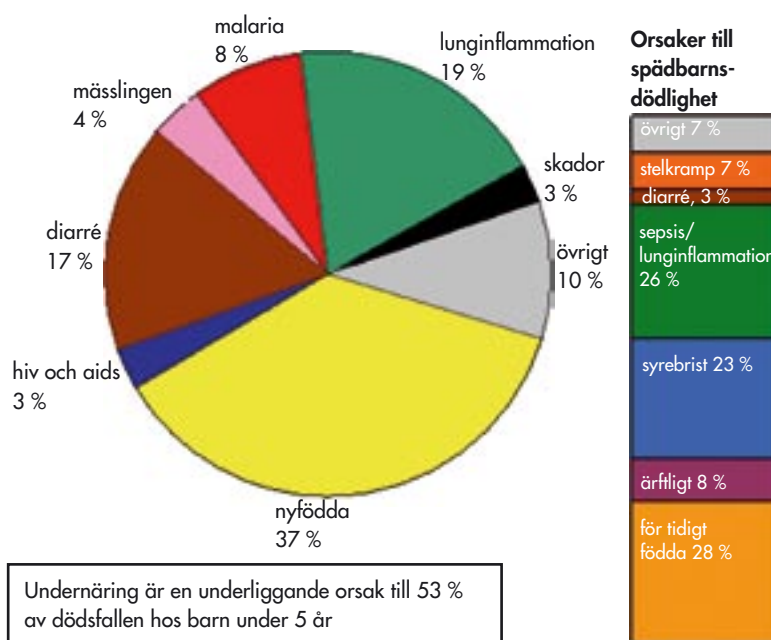
Varje år dör miljoner barn under 5 år, det vill säga 30 000 barn per dag. Merparten av dödsfallen är koncentrerade till världens fattigaste länder. I Afrika söder om Sahara 41 procent och i södra Asien 34 procent. Över 60 procent av dessa barn skulle kunna räddas med enkla, effektiva medel.

De stora orsakerna till att barn under 5 år dör är globalt sett sjukdomar under nyföddhetsperioden och diarré, pneumoni (lunginflammation), malaria, mässling och undernäring. Tillsammans står de för mer än 80 procent av dödsfallen. Bara 3 procent av barnen under fem år dör i aids.

De flesta dödsfallen före 5 års ålder sker i nyföddhetsperioden (37 procent). Det handlar om sådant som låg födelsevikt, infektioner, komplikationer i andningsvägarna, komplikationer i samband med förlossningen och stelkramp. Millenniemålet för barns överlevnad kan inte nås utan att det sker en verklig minskning av dödstalet hos nyfödda. Deras hälsoproblem har hittills till stor del varit osynliga, trots att 450 nyfödda dör varje timme.

Uppenbarligen är det rent moraliskt

De främsta dödsorsakerna för barn under 5 år och nyfödda i världen, år 2000-2003

Källa: Världshälsoorganisationen, WHO

ofrånkomligt att investera i program som möter hiv- och aids-krisen. Men det är också moraliskt nödvändigt att med enkla, billiga och fungerande åtgärder ta tag i andra sjukdomar.

En andra barnöverlevnadsrevolution

Experter inom barnsjukdomarnas epidemiologi, barns hälsa och u-länder har samlats under namnet *the Bellagio Study Group on Child Survival*. Forskargruppen har definierat vad som kan göras för att rädda livet på ungefär 6 miljoner barn varje år. Det beräknas kosta 7,5 miljarder dollar per år för vaccinationer, behandling av barnsjukdomar och malaria. Det som behövs är engagemang både bland politiker globalt och på nationell nivå för interventioner och att ekonomiska resurser ställs till förfogande. Men vid konferensen *Countdown to 2015 – Tracking Progress in Child Survival*, som hölls i London i december 2005, konstaterades att barnen fallit bort från den politiska agendan som gäller internationell hälsa. Barnen har blivit osynliga.

Syftet med *Countdown to 2015*-mötet var att identifiera länder som nåtts av enkla bevisat fungerande interventioner och gjort framsteg för att nå millenniemål 4. Endast 7 av de 60 prioriterade länderna där 94 procent av barnadödligheten sker har gjort betydande framsteg för att nå millenniemålet. Dessa länder är Bangladesh,

Brasilien, Egypten, Indonesien, Mexiko, Nepal och Filippinerna. I 34 länder faller barnadödligheten, men inte tillräckligt snabbt för att nå millenniemålet i tid. 9 länder i Afrika kommer inte att nå målet förrän långt senare. Där har dödligheten tidigare gått ner men ökar sedan 1990-talet.

Partnerskap för mödrar och barn

För att nå millenniemål 4 har ett partnerskap för mödrar, nyfödda och barns hälsa bildats, *Child Survival Partnership*, av ett stort antal organisationer som Unicef, Världshälsoorganisationen, Världsbanken, USAID, institutioner, forskare och enskilda organisationer tillsammans med samarbetsländerna.

Det är ett forum med starkt fokus på och kontinuitet när det gäller vård för mödrar, nyfödda och barn. Ingen aktör kan ensam nå varje barn med livsviktiga förebyggande och behandlande åtgärder och nå ut till de fattigaste på bynivå. För detta krävs att alla med förenad styrka hjälps åt.

Det dör dubbelt så många barn i Afrika söder om Sahara i dag som år 1960. Min förhoppning är att missions- och biståndsarbetare ska satsa på partnerskap för mödrars, nyföddas och barns hälsa i alla projekt, i primärvård och bortom primärvården

Ingvor Agnarsson

Sjuksköterska och vårdlärare. Tidigare universitetsadjunkt vid Enheten för internationell mödra- och barnhälsovård, Uppsala Universitet.

Läs mer på
www.thelancet.com
En sammanställning
av Child Survival
Partnership finns på:
www.childsurvivalpartnership.org